

You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Ludu, mój ludu

Author: Agnieszka Madeja

Citation style: Madeja Agnieszka. (2018). Ludu, mój ludu. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 174-176). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Ludu, mój ludu

O cytacie

Cytat to początkowe słowa pieśni WIELKOPOSTNEJ, które są także jej tytułem. *Ludu, mój ludu* to polskie tłumaczenie łacińskiej pieśni *Popule meus, qui feci tibi*, niestety, nie jest znany autor tego przekładu. Łacińska wersja powstała w VIII wieku, polskie tłumaczenie i melodia pochodzą z doby RENESANSU. Powtarzające się w każdej zwrotce słowa: „Ludu, mój ludu, cóżem ci uczynił / W czemem zasmucił, albo w czem zawinił”, to skarga, narzekanie. Zachowała się tu archaiczna ruchoma końcówka czasownika w pierwszej osobie liczby pojedynczej – dziś słowa Jezusa brzmiałyby: „Cóż ci uczyniłem, czym zasmuciłem, czym zawiniłem”. Pieśń *Ludu, mój ludu* śpiewana jest podczas liturgii WIELKIEGO PIĄTKU, w czasie której odbywa się adoracja krzyża. Notuje ją *Śpiewnik kościelny, czyli pieśni nabożne z melodyjami w Kościele katolickim używane dla wygody kościołów parafjalnych* przez X. M.M. Mioduszeńskiego zebrane z 1838 roku. Wśród dziewięciu pieśni postnych jest to pieśń IV, opatrzona adnotacją: „W czasie całowania krzyża. Urągania. Z łacińskiego: *Popule meus*. Melodyja jak: *Zbliżam się*”.

Utwór to słowa wiszącego na krzyżu Jezusa, który żali się, że za dobroć ludzie odpłacają złem. Przypomina wydarzenia, kiedy Bóg okazywał miłość swojemu ludowi, i pokazuje niewdzięczność, z którą się spotkał. Źródło tej pieśni można odnaleźć w *Starym Testamencie*, w *Księdze Micheasza*: „Ludu mój, cóżem ci uczynił? Czym ci się uprzykrzyłem? Odpowiedz Mi” (Mi 6,3).

Warto wiedzieć

- RENESANS – zob. **Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary?*
- TRIDUUM PASCHALNE – (z łac. *triduum* – trzy dni) czas, kiedy celebruje się mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Triduum rozpoczyna się wieczorem w Wielki Czwartek. Na pamiątkę Ostatniej Wieczerzy, podczas której Chrystus ustanowił dwa sakramenty: kapłaństwo i eucharystię, odprawiana jest Msza Wieczerzy Pańskiej.

Wielka Sobota jest dniem wyciszenia oraz rozważania męki i śmierci Jezusa. Od rana katolicy modlą się i czuwają przy grobie Pańskim. Wszyscy czekają na zmartwychwstanie Chrystusa.

W tym dniu święci się pokarmy na stół wielkanocny. To tzw. święconka albo święcone, czyli jaja, chleb, wędlina, sól, pieprz, chrzan, ciasto, które przynosi się do kościoła w przystrojonym koszyczku.

- WIELKANOC – zob. **Otrzyście już ży płaczący*
- WIELKI PIĄTEK – dzień upamiętniający śmierć Chrystusa; jeden z dni TRIDUUM PASCHALNEGO. Wielki Piątek to dzień powagi, skupienia i postu (nie należy jeść mięsa i trzeba ograniczyć posiłki), kiedy szczególnie czci się krzyż. Ołtarz w kościele jest bardzo skromny, nie ma kwiatów, świeczników i obrusów; nie używa się dzwonków ani instrumentów muzycznych. Najważniejsza tego dnia jest Liturgia Męki Pańskiej, podczas której odczytuje się opis Męki Pańskiej z *Ewangelii św. Jana* (pasja według św. Jana). Potem następuje adoracja krzyża, podczas której wszyscy całują rany Jezusa i krzyż.
- WIELKI POST – okres (tradycyjnie czterdziestodniowy) przygotowujący do najważniejszych dla chrześcijan świąt – WIELKANOCY. Początkiem Wielkiego Postu jest środa popielcowa, kiedy kapłan posypuje głowy wiernych popiołem. Wielki Post to czas pokuty i nawrócenia, podczas którego wierzący powinni pościć, modlić się i dawać jałmużnę, czyli pomagać finansowo biednym. W tym okresie wystrój świątyni jest skromniejszy, np. nie ma kwiatów przy ołtarzu. Wierni uczestniczą w nabożeństwach pasyjnych (poświęconych rozpamiętywaniu męki Chrystusa), takich jak gorzkie żale i droga krzyżowa, na których śpiewa się pieśni pokutne i wielkopostne. Słowo „pasja” oznacza ‘mękę Chrystusa, ale też poświęcone tematyce Męki Pańskiej: dzieła sztuki, utwory muzyczne (np. *Pasja według św. Mateusza* Jana Sebastiana Bacha), nabożeństwa wielkopostne (pasyjne)’.

Bibliografia

Śpiewnik kościelny, czyli pieśni nabożne z melodyjami w Kościele katolickim używane dla wygody kościołów parafijalnych przez X. M.M. Mioduszewskiego zebrane. Dostępne w Internecie: https://books.google.pl/books?id=DTVLAAYAAJ&pg=PA446&lpg=PA446&dq=ludu+m%C3%B3j+ludu+c%C3%B3j%C5%BCem+ci+uczyni%C5%82&source=bl&ots=4cVvrEy8tE&sig=mk8VcCtpgOfm6_9OSX2YJyX0eJc&hl=pl&sa=X&ved=0ahUKEwjw_Zflwu_RAhVIOJoKHZhaASQ4KBDoAQhKMAk#v=onepage&q=ludu%20m%C3%B3j%20ludu%20c%C3%B3j%C5%BCem%20ci%20uczyni%C5%82&f=false [dostęp: 01.02.2017].

http://www.bibliotekapiosenki.pl/Ludu_moj_ludu#ps1 [dostęp: 01.02.2017].

<http://www.polskatradycja.pl/piesni/religijne/286-ludu-moj-ludu.html> [dostęp: 01.02.2017].

Agnieszka Madeja